TRIBUNAL GHALL-INVESTIGAZZJONI TA` INGUSTIZZJI

IMHALLEF

ONOR. C. FARRUGIA SACCO B.A., LL.D.

Rikors Numru: 365/97

William Fenech

vs

Awtorita` tad-Djar

Illum 27 ta' Gunju 2002

It-Tribunal,

RIKORS:

Ra r-rikors ta' Anthony Micallef li permezz tieghu r-rikorrenti semma illi bejn id-9 ta' Mejju 1987 u l-15 ta' Mejju 1995 u b'mod aktar preciz fi jew ghall-habta ta' Jannar 1992 huwa sofra ingustizzja f'li huwa meqjus bhala irregolari.

Illi l-fatti tal-kaz kienu fil-qosor kif gej:

- Huwa kien ilu jahdem mal-Awtorita' u d-Dipartiment tad-djar ghal madwar 6 snin bhala Messenger II.

- F'Jannar ta' l-1992 wara li l-Awtorita' tad-Djar infirdet minn mad-Dipartiment tad-Djar fil-1987 huwa giet kkunsidrat bhala irregolari. Imbaghad f'Jannar tal-1992 gie kostrett jiffirma taht protesta ftehim li gie mahtur Labourer Grupp A avolja baqa jaghmel l-istess xoghol ta' messaggier.
- Dan ghamlu taht protesta ghax kellu ultiatu ghaliex 'jekk ma taghmilx dan u cioe' jiffirma, tigi meqjus li m'ghadekx impjegat fis-servizz Pubbliku' (kwot. Minn ittra datata 10 ta' Marzu 1993 mill-Agent Direttur tad-Dipartiment ghall-Akkomodazzjoni Socjali).
- Sostna illi zidiet li kienu jinghata qatt ma ha u tilef is-servizz li kellu.
- Huwa qatt ma gie offrut li jaghmel xoghol tal-grad tieghu li telaq bih mill-Housing Authority ta' Messenger II.

Illi huwa kien bi hsiebu jgib biex isostni l-ilment tieghu lix-xhieda murija fl-elenku anness li jindika ghar-rigward ta' kull xhud dawk il-fatti li r-rikorrent kien bi hsiebu jgib prova dwarhom bix-xhieda tieghu.

Ghaldaqstant ir-rikorrent talab illi t-Tribunal jisma' u jiddeciedi dwar dan l-ilment skond l-Att ta' l-1997 dwar it-Tribunal ghall-Investigazzjoni ta' Ingustizzji u li jinghata rimedju billi jigi ordnat illi jiehu l-grad li kelli ta' Messenger II u li l-kuntratt tas-17 ta' Marzu 1987 jigi kkunsidrat validu jew inkella jekk dan ir-rimedju ma jistax jinghata li jigi ordnat illi jithallas kumpens f'ammont ta'

ECCEZZJONIJIET:

Ra r-risposta ta' l-Awtorita' tad-Djar illi permezz taghha eccepiet:

1. Illi dan l-ilment ma jikkoncernax l-Awtorita' tad-Djar izda lid-Dipartiment ghall-Akkomodazzjoni Socjali li huwa entita' totalment differenti.

2. Illi r-rikorrent ghalkemm gie impjegat mal-Awtorita' tad-Djar kien qed jaghmel xoghol fl-ufficjju ta' Dipartiment tad-Djar.

3. Illi b'rizultat ta' ftehim li kien ntlahaq bejn il-Gvern u l-Unions, ir-rikorrent kien dikjarat bhala haddiem irregolari u gie offrut xoghol mill-Gvern u mhux mill-Awtorita' tad-Djar bhala Group A mal-istess Gvern.

4. Ghaldaqstant l-Awtorita' tad-Djar ma kienetx involuta fid-decizjoni mehuda bejn il-Gvern u l-Unions fir-rigward tal-Haddiema imsejha Irregolari.

William Fenech xehed illi hu kien gie on loan mill-Quality Shoes ghal mal-Housing Authority u meta mar il-Housing Authority mar ikellem lis-sur Joe Zammit li kien ic-chairman tal-Housing Authority dak iz-zmien biex jibghatu fil-post fejn kellu jmur. Is-Sur Zammit kien qallu li sejjer jaghmel xoghol klerikali, pero' l-grad tieghu kien se jkun ta' Messenger II. Xi zmien wara kienu hargu l-call for applications ghal Messenger II u hu applika ghal dan il-post, ghamel l-interview u wara l-interview intghazel bhala Messenger II u nghata l-appointment fis-17 ta' Marzu 1987 u esebixxa kopja tieghu. Wara Gunju ta' l-1987 gie meqjus bhala

haddiem irregolari u ghalkemm kien staqsa dwar dan, hadd ma tah risposta ghas-sodissfazzjon tieghu. L-amalgamazzjoni tal-Housing Authority u l-Housing Department ma komplietx u ghalhekk infirdu. Hu baqa' fl-istess post mal-Housing Department jaghmel xoghol klerikali u esebixxa P3s fejn juri li l-Housing Authority kien l-employer tieghu. Minbarra l-messagiera kien hemm ukoll clerks li kienu jahdmu ma l-Awtorita' tad-Djar li kienu irregolari. Semma illi fin-1992 kienu ghamluhom bhala haddiema regolari u mhux aktar irregolari, pero' huma spiccaw fi grupp A. Sostna li qalulhom biex jiffirmaw ghax jekk ma jaccetawx jitfughhom 'l barra, ghax jigu meqjusin m'humiex interessati aktar fl-impjieg taghhom. Hu sostna li hu ffirma taht protesta. Qal illi ghalkemm dejjem ghamel clerical duties dejjem thallas ta' Group A.

Xehed Joseph Zammit li sa Jannar tal-1987 kien jokkupa l-kariga ta' Segretarju tad-Dipartiment tad-Djar u d-Deputy Chairman ta' l-Awtorita' tad-Djar. Dan semma li kien hemm xi mpjegati li kienu ma' l-Awtorita' tad-Djar. Peress li kien zdied ix-xoghol kienu ddecidew illi jaqghu fuq xi secondments u kien baghat Senior Officer mill-Awtorita' tad-Djar jitkellem mad-Director of Labour biex dawn l-impiegi ikunu regolari u jkunu skond kif suppost. Kienu gabulu wkoll il-firma tad-Director of Labour fuq il-workbooks ta' kull impjegat. Numru ta' nies kienu gew appuntati ghal-grad ta' Messenger II.

Kienu hargu il-letters of appointment mill-Awtorita' tad-Djar u kien hemm l-approvazzjoni tal-Gvern. Hu semma illi fir-rigward tal-appointment kien hemm selection bord li gie apposta appuntat

u li saru l-interviews u dawn kienu approvati wkoll mill-bord ta' l-Awtorita'. Kien bl-approvazzjoni tal-Gvern kif titlob il-ligi skond kif qal l-istess Joseph Zammit u l-Gvern kien konxju ta' dan. Semma li kellu l-approvazzjoni tal-Parlamentary Segratary ta' dak iz-zmien, is-Sur Leo Brincat, kif ukoll il-Prim Ministru ta' dak iz-zmien.

Xehed Victor Sciberras Grioli General Manager tal-Awtorita tad-Djar li ilu f'din il-kariga mill-1996 u li qabel kien fil-grad ta' Assistant General Manager. Semma li hu jaf kemm lil Anthony Micallef, William Fenech, Godwin Maurin, Charles Cordina li ghandhom rikors numru 363, 365, 366 u 452 rispettivament kollha istitwiti kontra l-Awtorita' tad-Djar. Dawn kollha gew sekondati mill-Quality Shoes hlief Cordina li gie mis-Shipbuilding, pero' ma nstabet l-ebda data meta bdew jaghmlu xoghol mal-Awtorita' tad-Djar jew Dipartiment tad-Djar. Qabel William Fenech kien impjegat mal-Quality Shoes jaghmel Clerical Duties Housing, Anthony Micallef mal-Quality Shoes jaghmel Clerical Duties Housing u Charles Cordina, MSB.

F'Marzu tan-1987 is-segretarju tad-Djar u c-Chairman tal-Awtorita' tad-Djar Joe Zammit kien hareg cirkulari interna numru 1/87 ghall-mili ta' postijiet ta' messengerII li kienet miftuha ghall-persuni rgiel li fid-data ta' l-applikazzjoni kienu attached jew impjegati mal-Awtorita' tad-Djar jew mad-Dipartiment tad-Djar. Kienu saru interviews minn Bord kompost minn V. Esposito bhala Chairman, Gejtu Cilia u Vahlmor Cassar bhala membri u gew intervistati 18-il applikant u skond l-ordni tal-meritu Anthony

Micallef gie fil-hames post, William Fenech fl-ghaxar post, Godwin Maurin fit-12 il-post, u Charles Cordina fit-tlettax il-post. Permezz ta' riselezzjoni tal-Bord datata 1 ta' April 1987, Charles Cordina gie moghti l-grad gdid ta' Supervisor, b'effett mill-1 ta' April 1987. Ma nstab ebda dokument li juri li ntalbet xi approvazzjoni mill-Labour Office.

Xehed Alfred Fiorini Lowell Segretarju tal-Kabinett bhala rappresentant tal-Ufficcju tal-Prim Ministru. Hu pprezenta Dok AF1 li huwa kopja tal-ftehim bejn il-Gvern u l-General Workers Union tad-9 t'Ottubru 1987 flimkien ma' stqarrija mahruga lill-istampa dakinhar stess. Fil-klawsola 3 f'dan l-Agreement hemm referenza ghall-impjegati irregolari. Wara dan il-ftehim kellhom jingabru l-listi ta' dawk il-haddiema li jaqghu taht kategorija differenti. Wahda minn dawn kienet proprju haddiema rregolari. Hu esebixxa wkoll zewg dokument li huma listi li kienu hargu dakinhar mill-ETC, li jindika li dawn l-erba' haddiema, Anthony Micallef u Charles Cordina, William Fenech u Godwin Maurin, bhala haddiema irregolari. Esebixxa ittra mill-Ufficju tal-Prim Ministru fejn jidher li finalment huma kienu inghataw il-hatra ta' Group "A". Semma li l-General Workers Union kienu jafu bil-listi tal-haddiema rregolari. Mid-dokument esebit li ghalih ghamel referenza is-Sur Fiorini Lowell jirrizulta, illi f'dan il-ftehim tad-9 t'Ottubru 1987 it-tielet klawsola kienet issemmi illi :

Ghar-rigward ta' dawk il-haddiema li gew impjegati rregolarment dawn ghandhom jigu stabbiliti kaz kaz min huma mal-Unions. Dawn il-haddiema ghandhom:

a) Jitqiesu bhala “casuals” u jibqghu hekk konsidrati sakemm jinghataw xoghol permanenti;

b) Sakemm jinghataw dan ix-xoghol ikunu flessibbli biex jinghataw xoghol u tahrig fl-iskema jew xoghol kemm jista’ jkun analogu minghajr ma jitnaqsulhom il-pagi li ghandhom illum u b’kondizzjonijiet ohra li jkunu bhal dawk applikabli b’mod generali ghall-haddiema tal-Gvern;

c) Ix-xoghol permanenti jinghata jew fis-settur li jaqa’ taht il-kontroll tal-Gvern (Jigifieri mal-Gvern, mal-Korpi Parastatali jew ma’ Kumpaniji fejn il-Gvern ghandu kontroll effettiv) jew fis-settur privat, skond kif jaghzel l-individwu;

d) Ghal fini tal-impjiegi msemmija fil-paragrafu 3(c), dawn il-haddiema jikkonkorru ma min qieghed jirregistra. L-impieg permanenti jiehdu min ghandu priorita’ fir-registrazzjoni kif jistabbilixxi l-Artiklu 9 A tal-Ligi dwar is-Servizz ta’ l-Impjiegi sa fejn applikabbli. Dan ifisser li (i) f’kaz li jinstab li hemm haddiema li qeghdin fl-imjieg izda ma kienux jirregistraw, id-data tar-registrazzjoni tkun id-data ta’ l-impjieg taghhom, u (ii) f’kaz li jinstab li hemm haddiema li qeghdin fl-impieg, u kienu jirregistraw il-priorita’ ta’ registrazzjoni tghodd skond ma kellhom qabel l-impieg.

Xehed George Borg Cardona li fin-1987 kien Segretarju Permanenti fil-Ministeru tal-Politika Socjali. Dan semma illi dak

iz-zmien kien hemm il-kwistjoni li kienu dahlu numru ta' haddiema li kienu hekk imsejjha 'irregolari', propju minhabba l-fatt illi, kienet qed tigi msemmija sezzjoni 110 tal-Kostituzzjoni li kienet timponi illi haddiema jigu mpjegati mal-Gvern permezz ta' ezami pubbliku jew inkella permezz ta' l-Employment Service tad-Dipartiment tax-Xoghol, u dan jigifieri li dawk il-persuni li jkunu qed jirregistraw ghax-xoghol.

Zied li aktar tard kien twaqqaf kumitat li hu kien Chairperson tieghu, u kien hemm involut il-Gvern kif ukoll il-General Workers Union. Semma li kien intlahaq ftehim fid-9 t'Ottubru 1987 li l-iskop kien dejjem li jigu definiti l-haddiema rregolari. F’dan il-kumitat kien hemm ukoll l-Attorney General, d-Direttur tax-Xoghol u zewg rapprezentanti mill-unions u cioe’ s-Sur Calamatta ghall-GWU u s-Sur Maurice Agius ghas-CMTU. Id-decizjoni kienet li persuni li kienu meqjusa rregolari jigu mpjegati permanenti mal-Gvern u dan kien ghal habta tan-1992. Dawn il-persuni koncernati kellhom jaccettaw impieg fi Group A.

Hu rrefera ghal fatt li l-Kostituzzjoni tghid li impjegat jigi mpjegat mal-Gvern permezz ta' ezami pubbliku jew inkella permezz ta' l-Employment Service u dan naturalment kien applika biha ghal Housing Authority.

KONKLUZJONIJIET:

Illi ghalhekk jirrizulta illi r-rikorrent kien dahal ghall-impjieg billi gie sekondat mal-Housing Authority u dan kien wara li l-Awtorita’ tad-Djar kien zdied ix-xoghol u kien hemm bzonn ta’ aktar

haddiema. Ghalhekk kien gie deciz li jigu sekondati diversi haddiema mill-kumpaniji parastatali ghal ma' l-Awtorita' tad-Djar. Kienu wkoll saru diskussjonijiet mad-Direttur tax-xoghol u ftit wara harget applikazzjoni biex jimtlew il-postijiet ma' l-Awtorita' tad-Djar ta' Messenger II. Ir-rikorrent ghadda u ha il-hatra izda in segwitu wara l-elezzjonijiet tan-1987 gie mahtur kumitat li permezz tieghu giet riviza il-policy dwar numru ta' haddiema impjegati bhar-rikorrent u dawn gew dikjarati haddiema rregolari wara li kien sar ftehim bejn il-Gvern u l-Unions. Dan il-ftehim kien gie ffirmat fid-9 ta' Ottubru 1987 u permezz tieghu numru ta' haddiema kienu gew ikkunsidrati bhala impjegati mal-Gvern irregolarment.

Issa f'dan l-istadju huwa essenzjali wiehed jikkwota l-Artiklu 110 sub Artikolu 6 tal-Kostituzzjoni ta' Malta li jghid li:

Dhul f'impjiegi ma kull korp stabbilit bil-Kostituzzjoni jew bil-Ligi jew taht xi Ligi ohra, u ma' kull socjeta' jew Korp iehor li fih il-Gvern ta' Malta, jew xi Korp li ntqal qabel, ikollhom sehem bizzejjed biex jikkontrollaw jew li fuqu jkollhom kontroll effettiv, ghandu, kemm il-darba dak id-dhul ma jkunx sar wara ezami pubbliku li jkun gie avzat kif imiss, issir permezz tas-servizz ghall-impjegar kif provdut fis sub-artiklu (2) ta' dan l-artikolu.

Dan ifisser li kull persuna biex tigi mpjegata mal-Gvern ta' Malta jew Korp stabbilit li fih il-Gvern ta' Malta ikollhom sehem bizzejjed biex jikkontrollaw u li fuqu jkollhom kontroll effettiv

ghandu jsir jew wara ezami pubbliku avzat kif imiss jew permezz tas-Servizz ghall-impjegar kif provdut fis-Sub-Artiklu (2) ta' l-Artikolu 110 tal-Kostituzzjoni.

Minn ezami tal-process dwar ir-rikorrent ma jirrizulta la li dahal wara li sar ezami pubbliku w l-anqas illi sar permezz tas-Servizz ghall-impjegar. Inoltre skond il-ftehim fuq imsemmi dawn il-haddiema kellhom jitqiesu bhala **casuals** u jibqghu kkunsidrati sakemm jinghataw xoghol permanenti. Kellhom ikunu flessibbli biex jinghataw xoghol ta' tahrig fl-iskema ta' xoghol jew jista' jkun analogu minghajr ma jitnaqsulhom il-pagi li kellhom u b'kundizzjonijiet ohra li jkunu bhal dawk applikabbli b'mod generali ghall-haddiema tal-Gvern. Ix-xoghol permanenti jinghata jew fis-settur li jaqa' taht il-kontroll tal-Gvern jew fis-settur privat skond kif jaghzel l-individwu.

Ghalhekk fil-fatt jirrizulta illi l-impjieg tar-rikorrent ma' l-Awtorita' tad-Djar kien wiehed **irregolari** u naturalment minn haga rregolari ma jkunx hemm id-drittijiet ta' haddiem regolari. Il-posizzjoni tieghu giet regolata xi hames snin wara meta l-Gvern fil-fatt tah impieg permanenti. Izda r-rikorrent irid jirrejalizza illi fl-1987 l-impjieg tieghu ma kienx wiehed regolari. Il-ftehim li kien intlahaq bejn il-Unions u l-Gvern ma kien gie bl-ebda mod attakkat mir-rikorrent. Bl-istess mod ir-rikorrent l-anqas jista' jghid li saret xi diskriminazzjoni kontra tieghu ghax hemm diskriminazzjoni meta persuni f'sitwazzjonijiet simili jigu trattati b'mod differenti minghajr ebda gustifikazzjoni ragonevoli u oggettiva u fejn ma hemmx proporzjonalita' ragonevoli bejn il-

mezzi u l-ghan intenzjonat. Ir-rikorrent irid jiprova li gie trattat b'mod ingust paragun ma' persuni ohra f'sitwazzjoni analoga. Jekk is-sitwazzjoni mhux analoga ma hemmx l-obbligu ta' l-istat li jiggustifika t-trattament differenti. Ara s-sentenza tal-Qorti Kostituzzjonali deciza fil-31 ta' Mejju 1999 fl-ismijiet "Dr Victor Sultana vs Segretarju Permanenti fl-Ufficcju tal-Prim Ministru". Ara wkoll "Law of the Euorpean Convention on Human Rights" ta' Harris Boyle and Warbrick pagna 462 et u "Law and Practice of the European Convention on Human Rights" ta' Gomien Harris and Zwack" pagna 345 et. Ara wkoll Volum LXXVII-I-127 u 136.

It-Tribunal kien iddecieda fuq l-istess linji u ghalhekk jaghmel referenza ghas-sentenza fl-ismijiet "Francis Hili kontra Bank of Valletta" rikors numru 144/97 deciza fit-22 ta' Novembru 2001 kif ukoll f'diversi kawzi ohra dwar haddiema rregolari.

Ir-rikorrent qieghed jitlob li l-kuntratt tas-17 ta' Marzu 1987 jigi kkunsidrat validu ossija qieghed jitlob li kuntratt li skond il-Kostituzzjoni kien invalidu jigi ddikjarat bhala validu. Dan certament it-Tribunal m'ghandux il-poter li jaghmlu ghalkemm fl-istess hin japrezza is-sitwazzjoni li fiha spicca r-rikorrent. Ir-rikorrent irid jifhem ukoll illi fil-fatt il-hatra tieghu bhala Messenger II ma kinetx wahda regolari.

Illi ghalhekk it-talba tar-rikorrent kif formulata fis-sens li jiehu l-grad ta' messaggier II u li l-kuntratt tas-17 ta' Marzu, 1987 jigi kunsidrat validu ma tistax tigi milqugha ghax tmur dirett kontra l-Kostituzzjoni. Izda it-Tribunal jixtieq li f'dan l-istadju jirrileva li

r-rikorrent mar-jahdem mall-Awtorita’ tad-Djar minn fabbrika parastatali u tqabbad jaghmel xoghol ta’ Messanger II. Ghamel interview wara li kienet harget call for applications, ghadda, u inghata appointment fis-17 ta’ Marzu, 1987 mill-Awtorita` kif jidher mid-dokument tal-istess data rilaxxjat mill-Awtorita` u esibit fil-process fejn jinghad li s-Segretarju Parlamentari fl-Ufficju tal-Prim Ministru responsabbli ghall-Informazzjoni u Djar, wara konsultazzjoni mal-Bord tal-Awtorita’ tad-Djar, qabel li r-rikorrent jinhatar Messaggier grad II mal-Awtorita’ u bid-dettalji hemm esposti. In segwitu gie infurmat li hu kien haddiem irregolari. Kellu anke l-Ktieb tax-Xoghol iffirmat.

Issa dan kollu ma jsalvax il-posizzjoni u jaghmel regolari dak li kien irregolari u kontra l-Kostituzzjoni. Izda minn naha l-ohra l-posizzjoni tar-rikorrent hi ftit differenti minn ta’ haddiema rregolari ohra fis-sens li fil-kaz tieghu kien hemm proceduri li jmorru aktar lejn principji ta’ regoli minn dawk ta’ haddiema ohra rregolari fejn dawk il-principji gew totalment injorati. Dan jista’ jwassal ghal kumpens **zghir**. Dwar dak li semma fuq Louise Attard u Lorraine Fenech ma ingabux provi dwarhom hlief li dawn kienu Clerks u nisa u li mix-xhieda tar-rikorrenti ftit wara saru tal-fiss. Izda t-Tribunal ma giex moghti infurmazzjoni ulterjuri la ta’ meta saru, jekk hux in segwitu ta’ xi cirkolari u liema, lanqas gew prodotti huma, u certament dan ma jistax iwassal biex it-talba tar-rikorrent tigi milqugha.

Ghal dawn il-motivi it-Tribunal jilqa’ l-eccezzjoni tal-Awtorita’ tad-Djar li l-kuntratt tas-17 ta’ Marzu, 1987 ma jistax jitqies

regolari, u li r-rikorrent jinghata l-hatra mitluba. Izda minhabba kif graw ic-cirkostanzi tal-fatt u tenut kont li r-rikorrent kien jaghmel xoghol superjuri ghal dak tal-grad li effettivament kien jokkupa [ara f'dan is-sens Vella Mario vs Direttur tal-Edukazzjoni deciza 2 ta' Novembru, 2000 u Anthony Cachia vs Korporazzjoni Enemalta deciza 6 ta' Dicembru, 2000.] it-Tribunal fil-waqt li jichad it-talba tar-rikorrent ghal rimedju kumpensattiv, jilqa' ta-talba tar-rikorrent ghal kumpens fl-ammont ta' elf lira [LM1000].

Spejjez bla taxxa.